

Datum
2018-09-21**Diarienummer**
2360/2018**Part**Meds Apotek AB
(org. nr. 559093-4575)
Västberga Allé 32
126 30 Hägersten**Saken**

Förbud vid vite enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.

Beslut

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) förbjuder Meds Apotek AB att vid försäljning av läkemedel och andra varor som ingår i läkemedelsförmåner, med undantag för de läkemedel som avses i 7 b § lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m., återbetala konsumentens kostnader som denne har haft för läkemedel och andra varor som ingår i läkemedelsförmåner.

Beslutet gäller från och med den 25 september 2018.

Beslutet förenas med vite om 3 000 000 kronor.

Utredning

Bakgrund

Meds Apotek AB erbjuder enligt uppgifter på webben ”Pensionsförmån med guldkant”¹. Erbjudandet innebär att företaget återbetalar hälften av konsumentens order upp till 1 125 kronor på receptbelagda läkemedel inom läkemedelsförmånerna under september 2018. Erbjudandet är riktat till personer över 61 år som är anslutna till högkostnadsdatabasen eller är berättigade till ett högkostnadsskydd.

Företaget underrättades den 6 september 2018 om att TLV med stöd av 25 § lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. (förmånslagen) överväger att besluta om ett förbud vid vite om 5 000 000 kronor att återbetala kostnader som konsumenter har haft för receptbelagda läkemedel som ingår i läkemedelsförmånerna.

Företagets motivering

Företaget har i yttrande till TLV anfört i huvudsak följande. Företaget ger inte rabatt på priset för enskilda läkemedel som regleras i 7 § förmånslagen utan i stället på den egenavgift som regleras i 5 § samma lag. Företaget är inte geografiskt begränsat utan erbjuder kostnadsfri leverans till samtliga hushåll i hela landet, vilket innebär att kravet på enhetliga priser är uppfyllt. Förutsättningar saknas för att besluta om förbud vid vite och vitesbeloppet är i vart fall för högt.

Skälen för beslut

För de läkemedel och varor som ingår i läkemedelsförmånerna fastställer TLV, med stöd av 7 § förmånslagen, de inköpspriser och försäljningspriser som ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. Det innebär att öppenvårdsapoteken inte får ta ut andra priser, varken högre eller lägre, för läkemedel och varor än de försäljningspriser som har fastställts av TLV. I 7 a och 7 b §§ regleras undantag från denna huvudregel. Av 7 a § framgår att öppenvårdsapotek får köpa in läkemedel, som inte är utbytbara enligt 21 § första stycket, till priser som understiger det inköpspris som TLV har fastställt enligt 7 §. I 7 b § anges att öppenvårdsapotek får köpa in och sälja parallellimporterade läkemedel, som är utbytbara enligt 21 § andra stycket, till priser som understiger det inköpspris respektive försäljningspris som TLV har fastställt enligt 7 §. Apoteken får alltså beträffande dessa läkemedel tillämpa lägre priser än de av TLV fastställda i förhållande till den förmånsberättigade.

¹ <https://www.meds.se/pensionsforman-med-guldkant/> – hämtat 2018-09-21

I 5 § förmånslagen finns regler om det s.k. högkostnadsskyddet. Av bestämmelsen framgår att med läkemedelsförmåner enligt förmånslagen avses ett skydd mot höga kostnader vid inköp av bl.a. receptbelagda läkemedel och en reducering av den enskildes kostnader för sådana varor. Av förarbetena (prop. 2008/09:145 s. 248) framgår att regeringen ansåg att det inte fanns något behov av ett uttalat rabattförbud vad gäller egenavgiften. Förbudet bedömdes framgå av det faktum att öppenvårdsapoteken är skyldiga att tillämpa de av TLV fastställda priserna på läkemedel inom förmånerna, dvs. följa reglerna i 7–7 b §§. Regeringen konstaterade att det blir en fråga för TLV i sin tillsyn att se till att öppenvårdsapoteken inte låter konsumenten betala mindre än det fastställda försäljningspriset.

Förvaltningsrätten i Stockholm har bedömt att ett poängsystem som ger upphov till premiecheckar och liknande innebär en otillåten rabatt enligt förmånslagen och detta även om poängregistreringen utgör ett led i en prisnedsättning som blir märkbar för konsumenten först när premiechecken används (se Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 22 mars 2011 i mål nr 36750-10). Kammarrätten i Stockholm fann inte skäl att göra någon annan bedömning (Kammarrätten i Stockholms dom den 15 februari 2012 i mål nr 2595 11).

TLV gör följande bedömning. Genom att på det sätt som företaget beskriver, till en konsument återbetala en del av försäljningspriset som denne har haft för läkemedel inom förmånen, tillämpar företaget ett annat försäljningspris än det av TLV fastställda. Ett sådant agerande är i strid med förmånslagen. Att dylika ageranden, dvs. att ge konsumenter rabatt på försäljningspriset, ska bedömas utifrån bestämmelserna i 7 § förmånslagen framgår tydligt av förarbetena till bestämmelserna (prop. 2008/09:145 s. 248) och har även bekräftats av domstolar. Det företaget har anfört föranleder inte någon annan bedömning.

Som framgår av 7 b § förmånslagen får dock öppenvårdsapotek sälja parallellimporterade läkemedel, som är utbytbara enligt 21 § andra stycket, till priser som understiger det inköpspris respektive försäljningspris som TLV har fastställt enligt 7 §.

Mot denna bakgrund anser TLV att det finns skäl att förbjuda företaget att vid försäljning av läkemedel och andra varor som ingår i läkemedelsförmånerna och som inte avses i 7 b § förmånslagen, återbetala konsumentens kostnader som denne har för läkemedel och andra varor som ingår i läkemedelsförmånerna. Förbudet ska förenas med vite. Förbudet ska gälla från och med den 25 september 2018.

Av 3 § viteslagen (1985:206) framgår att ett vite ska fastställas till ett belopp som med hänsyn vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå denne att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Utifrån de omständigheter som har kommit fram i ärendet och med hänsyn till att överträdelsen är allvarlig, att företaget kan ha skaffat sig konkurrensfördelar på marknaden samt att regelöverträdelsen kan ha stört dynamiken och priskonkurrensen på marknaden, bedömer TLV att ett vite om 3 000 000 kronor är väl avvägt.

Tillämpliga bestämmelser, se bilaga.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Sofia Wallström. Föredragande har varit utredaren Sofie Berge. I den slutliga handläggningen har även juristen Elin Thyr, chefsjuristen Karin Lewin och enhetschefen Inger Erlandsson deltagit.

Sofia Wallström

Sofie Berge

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm. Överklagandet ska vara skriftligt och ställas till förvaltningsrätten, men skickas till TLV som skickar vidare överklagandet till förvaltningsrätten. TLV ska ha fått överklagandet **inom tre veckor** från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. I överklagandet ska det anges vilket beslut som överklagas och på vilket sätt beslutet ska ändras. Om TLV ändrar det beslut som överklagats, överlämnas även det nya beslutet till förvaltningsrätten. Överklagandet omfattar även det nya beslutet.

BILAGA**Tillämpliga bestämmelser**

Enligt 5 § lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. – förmånslagen – gäller följande.

Med läkemedelsförmåner enligt denna lag avses ett skydd mot höga kostnader vid inköp av sådana förmånsberättigade varor som avses i 15-18 §§. Förmånerna innebär en reducering av den enskildes kostnader för sådana varor.

Kostnadsreduceringen beräknas på den sammanlagda kostnaden för varor som den förmånsberättigade köper under ett år räknat från det första inköpstillfället. Reduceringen lämnas vid varje inköpstillfälle på grundval av den sammanlagda kostnaden för de dittills och vid tillfället inköpta varorna.

Den förmånsberättigade ska under ettårsperioden sammanlagt inte betala mer än ett belopp som motsvarar 0,05 gånger prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste femtiotal kronor (kostnadstaket).

Så länge den sammanlagda kostnaden för varor enligt andra stycket inte överstiger ett belopp som motsvarar 0,5 gånger kostnadstaket lämnas ingen kostnadsreducering. När den sammanlagda kostnaden överstiger detta belopp, utgör kostnadsreduceringen

1. 50 procent av den del som överstiger 0,5 gånger men inte 0,954 gånger kostnadstaket,
2. 75 procent av den del som överstiger 0,954 gånger men inte 1,773 gånger kostnadstaket, och
3. 90 procent av den del som överstiger 1,773 gånger men inte 2,454 gånger kostnadstaket.

När den sammanlagda kostnaden överstiger ett belopp som motsvarar 2,454 gånger kostnadstaket är den förmånsberättigade befriad från att betala ytterligare kostnader under den resterande delen av ettårsperioden.

Andra-femte styckena gäller inte varor som är kostnadsfria enligt 19 §.

Enligt 7 § första stycket förmånslagen gäller följande.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket beslutar om ett läkemedel eller en vara som avses i 18 § ska ingå i läkemedelsförmånerna och fastställer inköpspris och

försäljningspris som, med de undantag som anges i 7 a och 7 b §§, ska tillämpas av öppenvårdsapoteken.

Enligt **7 a §** förmånslagen gäller följande.

Ett öppenvårdsapoteke får köpa in läkemedel, som inte är utbytbara enligt 21 § första stycket, till priser som understiger det inköpspris som Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har fastställt enligt 7 §.

Enligt **7 b §** förmånslagen gäller följande.

Ett öppenvårdsapoteke får köpa in och sälja parallellimporterade läkemedel, som är utbytbara enligt 21 § andra stycket, till priser som understiger det inköpspris respektive försäljningspris som Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har fastställt enligt 7 §.

Av **25 §** förmånslagen framgår att TLV har tillsyn över efterlevnaden av förmånslagen och föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen. Det framgår också bland annat att TLV får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen ska efterlevas, samt att beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Av **27 §** förmånslagen framgår att andra beslut än beslut om sanktionsavgift som TLV eller allmän förvaltningsdomstol meddelar enligt denna lag eller enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Enligt **3 §** lagen (1985:206) om viten gäller följande.

När vite föreläggs, skall det fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Vitet skall fastställas till ett bestämt belopp, om inte annat följer av 4 §. Om vite föreläggs flera personer gemensamt, skall ett särskilt belopp fastställas för var och en av dem.